

RECORD DE LA FESTA DELS DIJOUS A LA TARDA

JORDI SALES I CODERCH

Com acumulen *edat* les festes, els costums, les formes polítiques i històriques? No és gens fàcil de saber-ho. ‘Jove’ i ‘Vell’ es diu amb propietat dels éssers vius en tant que són individus i, encara que ho traslладem contínuament a un munt de realitats de tot tipus, no tenim pas regles que ens permetin fer-ho d’una manera adequada. Hom parla transportant edat a unes realitats que no tenen de per si una durada normalitzada, de manera que aplicar a segons quines coses els adjectius ‘jove’ o ‘vell’ resulta una metàfora sovint encertada per aproximació o en molts d’altres casos abusiva, sigui per predicar joventuts o decretar velleses arbitràriament, sense cap mena de possibilitat ni d’encert ni d’error. Convé observar els fenòmens de successió de presències en alguns casos que sigui fàcil de fer-ho per tal de poder observar la desaparició de quines vigències en profit de quines altres. El cas que hem triat, la festa dels dijous a la tarda morint en benefici del cap de setmana, potser ens pot ajudar a comprendre quina *materialitat* està essent treballada per quines determinacions: la materialitat dels costums, de les obvietats, del que ens dóna ritmes i presències segures i familiars.

«*Martes y Sábados no quitan Jueves*» era una dita que només circulava per tradició oral. Implicava un costum que tenia força de llei. A mi, me l’ensenyà amb alguna solem-

nitat en Joan, el meu cosí més gran. «*Martes y Sábados no quitan Jueves*» ho dèiem en castellà, en espanyol com s'han entossudit a fer-nos dir, la llengua dels opressors en la qual ens feien parlar a l'escola.

La del dijous a la tarda *era* una festa. Hi ha festes que hi eren i ara no hi són. Han estat *substituídes*. Una substitució d'una festa és un *fet* cultural. Quan jo era noi, la tarda del dijous *era* festa. El dijous partia la feina de la setmana perquè el dissabte, tot el dissabte sencer, era un dia feiner, matí i tarda. Com moren les festes, de mort *natural* o de mort *violenta*? En la meva infància fins els meus deu anys, *el ritme setmanal* no era pas el d'ara. Anàvem a l'escola dilluns, dimarts, dimecres i dijous al matí. Fèiem festa dijous a la tarda. I després la setmana acabava amb tot el divendres i tot el dissabte com a dies feiners. Els dijous es feia i es fa arròs. Arròs de moltes menes, no pas sempre la unilateral paella. Els dijous es sortia a comprar, a comprar roba nova, per exemple. Estrenar roba nova els anys 1940-1950 era per si mateix una gran festa. La roba nova a Can Jorba a l'avinguda del Portal de l'Àngel implicava que et regalesin globus la tarda del dijous.

La festa de dijous a la tarda va morir a mans de la «Setmana Anglesa». La tarda de dissabte va substituir la del dijous en el calendari escolar a mitjans de la dècada dels anys cinquanta. Mentre això passava, tots jugàvem al futbol, o sigui, a la pilota amb el peu, i tiràvem penals i córners, o sigui, càstigs i racons. Alguna cosa avança amb el *weekend* i un altra cosa de la mateixa mena o naturalesa retrocedeix amb la caiguda de la festa dels dijous a la tarda. Què exactament? Unes civilitzacions, unes cultures? *Neixen* i *moren* les festes. La festa del pèsol a Sant Andreu de Llavaneres ha nascut amb el segle XXI i sembla que ha arrencat amb bona salut. Sense sortir del dijous, la festa del dijous ara és a la nit una festa de cap de setmana diguem-ne laboral pels universitaris que a la nit de divendres tornen a les seves poblacions

d'origen a complir amb una festa diferent la nit següent, la festa dels divendres.

Els costums canvien. Construir una teoria dels *elements* de civilització, una arqueologia de formes històriques de civilització sona molt solemne. És la tasca a la qual ara ens dediquem. Dit amb més senzillesa, ens ocupem en saber el que tenim al pis de sota, quan tenim pis de sota respecte a un pis de sobre. Com acumulen edat les festes, els costums, les formes polítiques i històriques? La resposta no és gens fàcil perquè s'hi barregen densitats sovint discutibles que fa ben difícil establir les dades de naixement dels gentilicis, això és, el termes que denoten nació o pàtria d'una persona. Les nocions aparentment innocents d'auge, decadència i caiguda projecten un ritme del cicle vital individual a unes realitats peculiars plenes de renaixements i de memòries. Tot plegat ens situa davant d'*una complexitat ontològicament poc explorada*, L'anàlisi dels conceptes que qualifiquen comunitats potser ens pot mostrar quines significacions imiten eternitats tot allargant durades i definint solidaritats.